

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

วินัย คือระเบียบปฏิบัติตามแนวความคิดของชนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อจุดประสงค์ในการฝึกนิสัย เป็นระเบียบปฏิบัติเพื่อความรุ่มเย็นเป็นสุขของชนกลุ่มต่าง ๆ¹ วินัยเป็นสิ่งที่อยู่ในจิตใจ เป็นสิ่งที่ทำให้พร้อมที่จะทำตามระเบียบข้อบังคับ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคม ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่² สังคมทุกระดับจำเป็นต้องมีระเบียบและกฎเกณฑ์เป็นแนวยึดถือปฏิบัติของบุคคลในสังคม

โดยทั่วไปวินัยหมายถึง การแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นระเบียบแบบแผน และการแสดงความเชื่อฟังจากผู้ใดที่เห็นว่า ความหมายของวินัยทางการศึกษาคือ การให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบ โดยเคร่งครัด

วินัยจัดว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อเด็ก วินัยจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับการสั่งสอนอบรมและมีการเรียนรู้ ซึ่งพ่อแม่และครูจะต้องเป็นผู้วางแนวทางของการฝึกฝนไว้ การฝึกให้สมาชิกของสังคมได้เรียนรู้และปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมตั้งแต่เยาว์วัยนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

หน้าที่อย่างหนึ่งของโรงเรียนก็คือ การหล่อหลอมบุคลิกภาพของเด็กให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ และเนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งในสังคม จึงต้องกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ขึ้นเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตาม

---

¹ สนั่น สุมิตร, วินัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยของชาติ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505), หน้า 7

² สุธา จันทน์เอม, จิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา, 2518), หน้า 153

การสร้างระเบียบวินัยในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็น วินัยจะเกิดขึ้นได้จากการอบรมและฝึกฝน ในการเรียนการสอนนั้นวินัยมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้แก่เด็กตั้งแต่วัยแรก โดยการใช้แรงและตกลงด้วยเหตุผลเพื่อให้เขายอมรับข้อตกลงนั้น ๆ การบังคับเด็กให้ประพฤติตามวินัยอย่างเคร่งครัดจะทำให้บุคลิกภาพของเด็กขาดไปและในขณะเดียวกันอาจจะทำให้เด็กประพฤติฝ่าฝืนระเบียบวินัยได้

ประเทิน มหาพันธ์ ให้จัดหมวดหมู่ของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาทางวินัยของเด็กประถมศึกษาไว้ 3 หมวดหมู่ คือ

1. ทางด้านการเรียนการสอน เช่น ไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย ใช้กิริยาวาจาไม่สุภาพในขณะที่ครูสอน หลับในห้องเรียน พุจริตในการสอบ
2. ทางด้านสังคม เช่น รังแกเพื่อน ลักขโมยสิ่งของ ไม่ให้ความร่วมมือกับชั้นเรียน พุดตบ พุดคำหยาบ ใช้กิริยาไม่สุภาพกับเพื่อน
3. ทางด้านการปกครอง เช่น ไม่เชื่อฟังครู เล่นการพนัน แต่งกายไม่ถูกระเบียบ วิ่งเล่นบนอาคารเรียน ไม่ปฏิบัติตาม¹

เนื่องจากเด็กมีพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน จึงทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมต่างกันออกไป² อาจสรุปได้ว่าการที่เด็กประพฤติฝ่าฝืนวินัยนั้นเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น เกิดจากสาเหตุทางกาย สาเหตุส่วนตัว และสาเหตุที่เกิดขึ้นในขณะนั้น³

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสาเหตุที่เด็กกระทำผิดวินัยของเด็กในวัย 6-12 ขวบ

¹ ประเทิน มหาพันธ์, "วินัยในโรงเรียน", ประชาศึกษา 20 (มิถุนายน 2512) หน้า 635

² ปรีชา จันทรลธิเวช, "ครูมีส่วนในการสร้างปัญหาให้เด็กจริงหรือ", มิตรครู 22 (15 พฤศจิกายน 2523) หน้า 26 - 27

³ วณิช บรรจง, จิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร 2518), หน้า 95

นับว่าเป็นสิ่งที่ควรศึกษาเช่นกัน เพราะวัยนี้เป็ยวัยที่มีพัฒนาการสำคัญมาก¹ เด็กในวัยนี้ต้องการเป็นคนสำคัญ ต้องการการรับผิตชอบ โดยเฉพาะพัฒนาการของเด็กในช่วงอายุประมาณ 9 - 12 ขวบมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ หลายอย่างเกิดขึ้น เช่น ในด้านการเรียนวิชาที่เด็กต้องใช้ทักษะมากขึ้น การใช้เครื่องเรียนเครื่องเขียนใหม่ ๆ เป็นต้น ความรู้เนื้อหาสาระของวิชาใหม่ที่เพิ่มขึ้นจะทำให้เด็กเกิดปัญหาขึ้นได้และอาจจะเป็นสาเหตุให้เด็กประพฤติผิดวินัยได้ ทางด้านสังคม เด็กในวัยนี้จะมีความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมมากขึ้น ในช่วงนี้เป็นช่วงของการเรียนรู้และการฝึกฝน ในช่วงของการปรับตัวทางสังคมนี้จะทำให้เด็กทำความผิดทางวินัยได้เช่นกัน

นอกจากนี้ธรรมชาติของเด็กในวัยนี้จะมีการแบ่งแยกพวกเป็นชายและหญิง กิจกรรมและความสนใจของเด็กทั้งสองเพศจะแตกต่างกันออกไป การแสดงออกของพฤติกรรมทางวินัยของเด็กจะแตกต่างกันด้วย จากการศึกษาของกอร์ริสันเกี่ยวกับการฝึกให้นักเรียนมีวินัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา² โรงเรียนรัฐจอร์เจียปรากฏผลว่า เด็กหญิงและเด็กชายจะมีพฤติกรรมทำผิดวินัยแตกต่างกัน พฤติกรรมที่เด็กหญิงกระทำผิดมากที่สุดในเวลาเรียนคือการพูดและหัวเราะ ส่วนเด็กชายนั้นเป็นไปในทางก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง²

สมพร สุกสันธิ์ ได้กล่าวถึงสาเหตุที่เด็กประพฤติผิดว่ามีสาเหตุจากหลายทางด้วยกัน เช่น สาเหตุจากตัวเด็กเองอันได้แก่ เพศ สติปัญญา รูปร่างหน้าตา อารมณ์ และสาเหตุจากสิ่งแวดล้อมซึ่งได้จากที่บ้าน โรงเรียน สังคม และสื่อมวลชน³ โดยเฉพาะเด็กประถมเป็นวัยที่ยังอยู่ไม่สุข ทั้งนี้การทำผิดวินัยย่อมเกิดขึ้นเสมอ จากการศึกษาปัญหา

¹ ปรีญา จันทรสิทธิเวช, "ครูมีส่วนในการสร้างปัญหาให้เด็กจริงหรือ"

หน้า 95

² Karl, Gorrison, "A Study of student Disciplinary Practices in Two Georgia High School." p.p. 153 - 156

³ สมพร สุกสันธิ์, จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 54

ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนในกลุ่มประเทศ ซี มี เอ (SEMEO) ซึ่งประกอบด้วย อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม ของศูนย์อินโนเทค (INNOTECH CENTER) เมื่อปี พ.ศ.2515 โดยการใช้แบบสอบถามครูในโรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนมี 17 รายการ แต่ สำหรับประเทศไทยปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ไม่สุภาพ ไม่เคารพนับถือครู หนังสือไม่เต็ม รมกวนชั้นขณะครูกำลังสอน ผ่านระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและแสดง พฤติกรรมก้าวร้าว¹

นอกจากนี้ สนั่น สุมิตร ได้ให้ความเห็นว่า เด็กพร้อมเสมอที่จะอยู่ในระเบียบ วินัย ถ้าหากมีระเบียบวินัยที่ดีและมีความยุติธรรมแล้วเด็กยินดีที่จะอยู่ในกรอบเสมอ ถ้า โรงเรียนมีระเบียบดีเหมาะสมแล้วจะมีผู้ฝ่าฝืนน้อยที่สุด² และในปัจจุบันนี้ได้มีการเน้นด้าน การปลูกฝังอบรมให้เด็กมีระเบียบวินัยในตนเองมากขึ้น วินเซนต์ ไทกล่าวถึงความหมาย ของวินัยในตนเองไว้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึงการที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันจะเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่อง ส่วนตัวและสิทธิของบุคคลอื่น³

การศึกษาสาเหตุและปัญหาด้านการทำผิดวินัยในห้องเรียนตามความคิดเห็นของ เด็กเองจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ นอกจากจะเป็นการช่วยให้เด็กตระหนักถึงระเบียบวินัยด้วย ตนเองแล้ว การศึกษาเรื่องนี้จะประโยชน์ต่อครูผู้สอน ผู้บริหาร ครูแนะแนว ในการ นำข้อคิดเห็นที่ได้ไปปรับปรุงการสร้างระเบียบวินัยในโรงเรียนและการแก้ปัญหาพฤติกรรม

¹ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, "การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน", ศูนย์ศึกษา 2 (ตุลาคม - ธันวาคม 2515) หน้า 112 - 116

² สนั่น สุมิตร, วินัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยของชาติ หน้า 22

³ Elizabeth Lee, Vincent, Human Psychological Development, (New York : The Ronald Press. Company, 1961), p.p. 42 -43

ในห้องเรียนของครู เพื่อสนองพัฒนาการและความต้องการของนักเรียน และเพื่อเป็นแนวทางต่อการจัดการแนะแนวในโรงเรียนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการทำผิดวินัยและสาเหตุของการทำผิดวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการทำผิดวินัยระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย

สมมุติฐานของการวิจัย

จากการศึกษาธรรมชาติของเด็กในวัยนี้ที่มีการแสดงออกแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง และจากผลการวิจัยต่าง ๆ ในการทำผิดวินัยของเด็กทั้ง 2 เพศ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

การทำผิดวินัยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียน 15 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 450 คน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. พุทธิกรรมการทำผิดวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงการที่นักเรียนทำผิดระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ และของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยถือว่ามีความตรงตามเนื้อหาและสามารถได้สำรวจการทำผิดวินัยของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในท่านนี้แล้วจำนวน 5 ท่าน และคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามถือว่าเด็กตอบไปตามความเป็นจริง

คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. นักเรียน หมายถึง นักเรียนประถมศึกษาทั้งชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 450 คน จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2525
2. วินัย หมายถึง การปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบแบบแผนข้อบังคับที่วางไว้
3. ความคิดทางวินัย หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่ถือว่าทำผิดระเบียบและกฎข้อบังคับของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 หมวด คือ หมวดความประพฤติ หมวดการแต่งกาย หมวดการเรียน และหมวดการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน
4. การทำผิดวินัย หมายถึง การประพฤติฝ่าฝืนหรือไม่อยู่ในกฎระเบียบข้อบังคับที่วางไว้

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและครู ในการที่จะปรับปรุงระเบียบวินัยของโรงเรียน
2. เพื่อให้ครูแนะแนวและผู้บริหารได้ทราบถึงสาเหตุของการทำผิดวินัยและปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำมาพิจารณาหาทางช่วยเหลือ หรือแนะแนวทางได้
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการส่งเสริมการสร้างความมีวินัยในตนเอง ในโรงเรียนประถมศึกษา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย